

Marie Bjerres grundlovstale

Taler

Marie Bjerre
Digitaliseringsminister og
minister for ligestilling

Dato

5. juni 2024

Sted

Hvidsten Kro, Sønderup
Præstegaardshave og Bratskov

Tak for invitationen

Tak for ordet og den fine velkomst.

Og tak for invitationen til at fejre Grundlovsdag sammen med jer i dag – i de her smukke omgivelser.

Og det er vel at mærke ikke en *hvilken som helst* Grundlovsdag. I dag markerer vi nemlig, at det er 175 år siden, vores Grundlov så dagens lys.

[Grundloven fylder 175 år]

Det var altså præcis på denne dag i 1849, at Frederik den 7. spidsede fjerpenen og satte sin underskrift på det, der blev Danmarks første grundlov.

Dermed var det første, spæde skridt fra enevælde til demokrati taget. Og dermed grundlaget lagt for vores fælles samtale.

For vores Grundlov er udgangspunktet for vores folkestyre. For vores demokrati. For vores frihed.

Det må vi aldrig tage for givet. Det må aldrig blive en selvfølge.

Men det bliver en selvfølge, hvis vi ikke tager ansvar – hvis vi ikke tager ansvar for fællesskabet og ansvar for den fælles samtale.

Som Hal Koch sagde, skal demokratiet læres af enhver ny generation.

Og derfor er og skal Grundlovsdag også være den dag på året, hvor vi danskere har allermest at fejre.

Grundloven handler om frihed, ansvar og om *fællesskab*. Demokrati handler om at tage ansvar og engagere sig i fællesskabet – og det er temaet for min grundlovstale i dag.

For det er det, vi fejrer i dag. Fællesskabet. At vi er sammen med *hinanden* – her på Hvidsten Kro / i Sønderup Præstegårdshave / På Bratskov]. I *fællesskab* fejrer vi vores demokrati. Frihed og ansvar.

[Fællesskab]

Hvorfor tale om 'fællesskab' – vil nogle måske tænke. Lad mig forklare:

Jeg synes, det er forkert, at venstrefløjen har haft held til at tage ejerskab af idéen om fællesskabet. Venstrefløjens sammensmeltning mellem stat og fællesskab er bredt og blindt accepteret.

Det kan virke som om, at borgerlige-liberale kun har blik for det individuelle, mens venstrefløjen har blik for fællesskabet. Men intet kunne være mere forkert.

Der er *ikke* modsætning mellem frihed og fællesskab. Faktisk tværtimod. Et fællesskab har langt større værdi, når det er formet i frihed, og ens frihed er da intet værd, hvis ikke vi kan nyde den i fællesskab med andre.

Derfor er det fællesskab, *jeg* taler om, de frivillige forpligtende fællesskaber. Det er ikke de statslige, som man ikke selv har valgt, men de er de frivillige, forpligtende fællesskaber. Foreninger, civilsamfundet, familien, ens venner, naboer, virksomheder...

Det er noget af det dyrebareste, vi har som samfund, og det er det, der er bærende for vores demokrati.

De er ikke opstået på baggrund af love og regler, men på grund af en brændende ansvarfølelse og en stærk moral. Her er man noget for hinanden, bidrager og tager ansvar for samfundet.

Og det er vel i virkeligheden præcis det, vores demokrati er og skal gå ud på.

[Samarbejdende folkestyre]

Vi bryster os hertillands – med rette – af at have et samarbejdende folkestyre.

Nogle vil hævde, at den tradition har vi i Venstre taget lidt for langt – ved ligefrem at danne en regering hen over midten sammen med Socialdemokratiet, som jo plejer at være vores hovedmodstander □

Men netop dét samarbejde handler jo om at tage ansvar for vores frihed. For vores *fællesskab*. Præcis som det skete for 175 år siden.

Regeringer henover midten hører til sjældenhederne i dansk politik, men der er eksempler.

Som dengang i 1848, da Danmarks Grundlov var i sin vorden, ja netop da besluttede man sig *også* for at lave en koalitionsregering.

Dengang mellem De Nationalliberale og Højre.

Grundloven blev vedtaget året efter og dermed var der taget et stort, ja *kæmpe* politisk og demokratisk skridt og den er i dag fundamentet for vores fællesskab.

Vedtagelsen i 1849 lod dog unægtelig noget tilbage at ønske i forhold til lige rettigheder og muligheder for alle. *Alle kunne ikke deltage i fællesskabet*.

Faktisk var *under* 15 procent af befolkningen, der fik stemmeret. Altså ikke engang hver sjette dansker.

Og vi skal som bekendt helt op til 1915, før også 'fruentimmere' – det vil sige

sådan nogen som mig □ – fik lov til at kaste vores stemme i skålen.

Men uagtet at det ikke gik så stærkt, så var også stemmeretten et resultat af, at bønder og arbejdere – socialdemokrater og venstrefolk, ligesom i dag – tog ansvaret på sig, gik sammen og forenede de politiske kræfter □

[Foreningsliv]

Men nok om fortidens og nutidens gode samarbejde mellem rød og blå. For ingen skal være i tvivl om, at jeg og andre gode Venstre-folk er præcis ligeså blå og liberale i dag, som vi var, før vi trådte i regering.

Bare se på den verserende valgkamp, hvor Venstre har stærke kandidater i spil over hele landet [der svinger den liberale fane højt til et utal af vælgermøder – også her i Nordjylland, hvor min politiske kampfælle Jakob Dyrman svinger den blå liberale fane til et utal af vælgermøder].

Og fra Christiansborg er ministre og folketingsmedlemmer fra Venstre ude på gader og stræder over hele landet for at støtte og bakke op om hver og en af vores flittige kandidater.

Venstres spidskandidat, Morten Løkkegaard, har knoklet og alle steder været meget aktiv i de seneste uger.

Til dem, der tror, at vi – fordi vi sidder i regering med to andre partier – ikke laver ny selvstændig Venstre-politik – til dem siger jeg, det er en myte. Vi laver masser af politik. Der er travlt i det blå værksted □

Så sent som for et par uger var jeg – netop sammen med Morten Løkkegaard – med til at præsentere et nyt liberalt udspil for vores foreningsliv i Danmark.

Og det er ikke noget tilfælde, at det lige er foreninger, som Venstre vil gøre livet lettere for.

Man siger, at i Danmark kan to danskere ikke mødes, uden at de danner en forening. Sådan har det været. Og sådan skal det gerne blive ved med at være.

Sagen er, at Danmark ikke havde været det samme land i dag, hvis ikke vi havde haft den stærke tradition for foreninger. Et foreningsliv, der er en livsnerve i vores demokrati, dannelse og fællesskab. En livsnerve, vi ikke kan undvære. Ikke vil undvære.

Men vi må desværre erkende, at livsnerven i disse år tyndslides af bøvl og bureaukrati. Mærkelige regler og ulogiske krav, der trækker det sjove ud af at være fodboldtræner eller spejderleder.

Det er derfor, at Venstre har lanceret et helt nyt udspil for et mere levende 'Forenings Danmark'.

Det er et udspil, som værdsætter vores frivillige, dem der tager ansvar – og som samtidig vil gøre det lettere at lave og være en forening.

I dag er der alt for mange krav og tilsyn, som vores frivillige skal leve op til. Kort sagt, *alt* for mange:

Der skal gives ID-oplysninger til banken for alle bestyrelsesmedlemmer i en forening.

Der skal sendes en ansøgning, bare der skal opstilles en hoppeborg til en lille, lokal gadefest.

Når en undersøgelse viser, at halvdelen af de frivillige overvejer at stoppe, og halvdelen af dem begrundet den overvejelse med bureaukrati, forstår man godt, at foreningslivet er trængt.

De frivillige er dødtrætte af, at foreningslivet handler mere om regelboksning og bureaukrati-tango end hulahopringe og rytmegymnastik. Det er en udvikling, vi i Venstre vil vende.

Engagement i foreningslivet skal ikke være en byrde. Ikke et ekstra arbejde. Det skal være en fornøjelse. Et frirum der hylder og skaber fællesskabet.

Det er *derfor*, at vi har præsenteret et stærk foreningsudspil.

Lad mig her fremhæve blot et enkelt af de konkrete forslag – nemlig et af dem, der ligger tættest på mit eget ministerbord.

Vi foreslår nemlig at lette og digitalisere processen, når der skal ansøges om tilladelse til arrangementer.

Skal man i dag lave et lokalt arrangement, hvor man som arrangør gerne vil have en hoppeborg; gerne vil servere alkohol; og gerne vil arrangere et lille lotteri – ja så skal man udfylde og indsende en særskilt ansøgning til alle tre aktiviteter.

I et af de mest grelle eksempler fra de senere år har vi set, at en enkelt byfest har måttet sende 32 – ja, 32 – forskellige ansøgninger for, at de kunne holde festen, som de ønskede det.

Det må og skal laves om, og indtil det er på plads, mener vi det skal være muligt for årligt tilbagevendende lokale begivenheder at modtage flerårige tilladelser. Og hvorfor ikke sige, én fest, én ansøgning!

'Forenings Danmark' fortjener det bedste. For det er netop i vores foreninger, at vi finder nogle af de stærkeste fællesskaber. De forpligtende fællesskaber. Dem, der binder vores lille land sammen. Der hvor man tager ansvar for hinanden, og er noget for hinanden.

Det er det, der udgør det stærkeste kit i vores demokrati.

[Fællesskaber i forandring]

Vi ved det godt. At fællesskaber giver trivsel og glæde. Og er med til at udfordre os, danne os, give os rum til bare at være.

Men fællesskaberne er også i forandring. Digitale fællesskaber rykker ind, og opsluger os mere og mere.

Og ja, selvom jeg er digitaliseringsminister, så tror jeg virkelig på værdien af det

fysiske møde. Det fysiske fællesskab.

Samtidig rummer det digitale også store potentialer for vores samfund – potentialer, som vi skal udnytte.

Jeg vil faktisk gå så langt som til at sige, at vi *har pligt til* at udnytte det.

Digitalisering kan være en vigtig del af svaret på alt fra klimaudfordringer til styrket velfærd. Digitalisering kan gøre mange ting nemmere, billigere og bedre – frigive menneskelige ressourcer og styrke virksomhedernes konkurrenceevne. Og dét er jeg som liberal naturligvis stor tilhænger af □

Men – og det er et vigtigt 'men' – der er også en bagside ved det digitale. Det digitale kan aldrig erstatte det fysiske møde. Det fysiske fællesskab.

Vi ser i dag, at de sociale medier fylder mere og mere i vores hverdag. Det gælder særligt for de unge. Og det bekymrer mig.

En ny undersøgelse fra Børns Vilkår viser, at børn fra 4.-7. klasse beskriver mobilen som 'deres foretrukne aktivitet i hverdagen'.

Børn og unge kan nemt bruge timevis på at sidde og se videoer på TikTok eller Youtube.

Og det er ikke nødvendigvis opmuntrende, hvad de ser. Tværtimod: Tre ud af fire børn mellem 9 og 14 år har været udsat for ubehageligt indhold på de sociale medieplatforme.

På Snapchat kan de unge skrive med en kunstig ven – en såkaldt chatbot – som kan svare på dine spørgsmål, snakke med dig hvis du ikke kan sove eller komme med såkaldt 'gode' livsråd.

Chatbotten ligner og svarer som om, den er en rigtig person. Men det er den ikke.

Det er en robot, lavet af kunstig intelligens. Uden følelser. Og uden et etisk og moralsk kompas.

Den side af det digitale bekymrer mig. Det er ikke fællesskab. Det er *kunstigt* fællesskab.

[Det fysiske fællesskab]

Anderledes forholder det sig med det fysiske møde – som nu det her Grundlovsarrangement med jer i dag.

For ud over at være en vigtig fejring af en 175-årig, så er et arrangement som det her med til at skabe sammenhold og fællesskab.

Og måske får I også hilst på de frivillige, der i dag har stået for dagens fine grundlovsprogram. Til jer vil jeg sige: Det er meget værdifuldt – og den slags initiativ må ingen tage for givet.

Jeg ved, at det kræver kræfter at få en dag som denne planlagt i detaljer og afviklet på dagen. Tak for at I har taget opgaven på jer. Og tak for at være med.

[Individet i fællesskabet]

Jeg ved godt, at man ikke kan lovgive sig til stærke fællesskaber. At et forpligtende fællesskab i sidste ende handler om det engagement og det ansvar, som den enkelte investerer i fællesskabet.

Og som liberal kommer jeg aldrig til at forklejne den rolle, som det enkelte individ spiller for fællesskabet.

Men vi kommer ikke uden om, at lovgivning nogle gange kan være det smøremiddel, der skal til, når det frivillige fællesskab er under pres. Når regler og snærende bureaukrati er ved at ødelægge det private initiativ – den private virkelyst.

Ligesom foreningsfrihed fulgte af Grundloven, skal der nogle gange lovgivning til at sikre individets frihed på andre områder.

Hvis vi oplever, at eksempelvis tech-giganterne er ved at tage friheden fra vores børn og unge – ja, så skal vi da som lovgivere slå tilbage.

Vi skal ikke tillade afhængighedsskabende algoritmer. Og vi må heller ikke tillade, at alle ikke har lige mulighed for at tage del i fællesskabet.

[Ligestilling]

Og nu kommer jeg så ind på mit andet ministerområde. Nemlig ligestilling.

Vi har ligestilling i vores lovgivning, men det betyder ikke, at vi reelt har lige muligheder.

Lad mig illustrere:

Mere en halvdelen af alle danske virksomheder med flere end 50 ansatte har ikke har én eneste kvinde i bestyrelsen

Mindre end 1 pct. af kapitalen til iværksættere går til kvindelige stiftere, mens næsten 90 pct. går til mandlige

7 ud af 10 vælges til bestyrelser på baggrund af netværk - som består næsten udelukkende af mænd

Og jeg kunne blive ved med at liste data, der dokumenterer, at kvinder stadig ikke har de samme muligheder som mænd.

Af samme grund bliver jeg træt at høre på dem, der mener, at vi *har* ligestilling, eller at det skulle være *uliberal* at skubbe til normer og kultur. At man helst bare skal lade samfundsudviklingen gå sin gang.

Ja som liberale er vi tilbageholdende med at regulere. Den motivation, der kommer indefra og nedefra er altid stærkere end en ydre motivation. Moral og etik slår lovgivning.

Men det betyder ikke, at vi ikke må blande os i, hvad der er god kultur. Det betyder heller ikke, at vi ikke må beskæftige os med at sikre de bedste forudsætninger for en kultur med mere frihed og lige muligheder for at tage del i fællesskabet.

Eksempelvis med lige vilkår for både mors og fars barsel, for løngennemsigthed og stærke rollemodeller.

Så lad mig her gøre det helt klart. For mig handler ligestilling *ikke* om fifty/fifty. Tværtimod. Det er den socialistiske tilgang til ligestilling.

Den liberale – Venstres – tilgang handler om at skabe et samfund, hvor det er flid og talent, der afgør, hvor langt man kan komme.

Ikke hvor man kommer fra eller hvad man kan. Hvem man er eller hvilket køn man er.

Det kræver, at vi erkender, at der *er* fordomme, normer og kultur, som skaber barrierer for både kvinder og mænd. Også selv om, vi formelt har lige muligheder.

Den samme tilgang skal vi have over for mændene.

Når drengene klarer sig dårligere i skolen. Når færre mænd går til lægen. Når de oftere dør af deres sygdomme. Ofte er ensomme. Ja så handler det også om forventninger til deres køn.

Derfor er jeg stolt over, at jeg i sidste uge lancerede en handlingsplan for mænds og drenges ligestilling. Den første af sin slags.

Utroligt at vi skal helt frem til 2024, før et ligestillingsministerium også taler om mænd.

[I fællesskabet bliver vi klogere sammen]

Det handler om at skabe lige muligheder. At alle har mulighed for at være en del

af fællesskabet.

Den slags politiske initiativer – tilpasset en ny tid – skylder vi vores politiske forfædre. Dem, der sikrede os vores Grundlov. Vores foreningsfrihed. Dem, der sikrede os et stærkt og ubrydeligt nationalt fællesskab.

Dem, der sikrede os valgretten – altså valgretten til alle. Også til fruentimmere □

Og til Grundtvig for ikke at stemme for Grundloven, fordi den ikke gav stemmeret til kvinderne og som gjorde sit for at give kvinder mulighed for at komme op på talerstolene.

---o0o---

Tak til dem – og tak til jer, fordi I er mødt frem i dag for at fejre vores fælles historie.

Pas godt hinanden og på vores fællesskaber.

Tak for ordet, og fortsat god Grundlovsdag.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/marie-bjerrers-grundlovstale>